

Stadsövergripande äldreboendeplan 2025 med utblick mot 2050

Framställan från äldrenämnden

Förslag till beslut

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Stadsövergripande boendeplan 2025 med utblick mot 2050 godkänns i enlighet med bilaga till promemorian och med hänvisning till vad som sägs i promemorian.

Föredragande borgarrådet Torun Boucher

Sammanfattning av ärendet

I enlighet med kommunfullmäktiges budget ska stadsdelsnämnderna årligen ta fram regionala äldreboendeplaner. Äldrenämnden samordnar arbetet med den stadsövergripande boendeplanen samt föreslår beslut om åtgärder utifrån en sammanvägd övergripande bedömning och prognos över framtida behov av vård- och omsorgsboenden. Boendeplanen ska även beakta behov och efterfrågan av seniorbostäder och servicehus.

För att på ett tydligt sätt kunna belysa osäkerheten i framtida omsorgskonsumtion presenteras årets prognosresultat utifrån två alternativ. Huvudalternativet utgår från en fortsatt minskning av omsorgskonsumtion medan Nulägesalternativet utgår från nuvarande nivå på omsorgskonsumtion.

År 2050 prognostiserar Huvudalternativet 32 100 omsorgstagare vilket är en ökning med drygt 11 600 personer jämfört med 2023. Enligt Nulägesalternativet ökar antalet omsorgstagare till drygt 42 500 personer år 2050, vilket är en ökning på cirka 22 000 omsorgstagare, alltså 10 400 fler än i Huvudalternativet. Planeringen för nya vård- och omsorgsboenden utgår liksom tidigare boendeplaner från Huvudalternativet med vissa justeringar.

För att möta behoven planeras för ett tillskott av cirka 3 030 platser motsvarande cirka 38 vård- och omsorgsboenden, fram till 2040. Fram till 2040 beräknas gruppen över 80 år att fördubblas och den förlängda framskrivningen till 2050 visar att antalet äldreomsorgstagare fortsätter att öka till 2050. Planering för att möta behovet mellan 2040 – 2050 kommer att inarbetas i framtida boendeplaner. För att sträva mot fördelningen 60/40 mellan egen regi och privat regi förutsätts att inga nya vård- och

omsorgsboende tillkommer genom privat nyetablering utöver idag kända. I dagsläget finns 13 kända projekt med cirka 1 050 platser. Kommande boendeplaner kommer att fortsätta följa och analysera de bägge prognosalternativen, utvärdera utfall och revidera framtida planering därefter.

Beredning

Ärendet har initierats av äldrenämnden och remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret ställer sig positiv till äldrenämndens förslag till *Stadsövergripande boendeplan 2025 med utblick mot 2050*. Boendeplanen beskriver på ett övergripande plan inriktning, strategier och förutsättningar för att Stockholms stad på sikt ska klara behov och önskemål om olika boendeformer för äldre.

Föredragande borgarrådets synpunkter

För att möta den demografiska utvecklingen, där antalet äldre i staden ökar markant, krävs en omfattande utbyggnad av både vård- och omsorgsboenden samt seniorbostäder. Detta innebär betydande utmaningar, men också en möjlighet att skapa en långsiktigt hållbar äldreboendeförsörjning som sätter individens behov i centrum och ger staden ökad kontroll och rådighet.

För att stärka stadens inflytande över platserna på vård- och omsorgsboenden har vi återinfört principen att minst 60 procent av boendena ska ha kommunalt huvudmannskap. Den återinförda 60/40-principen har lett till en ökning av antalet kommunala projekt från 11 till 23 fram till 2040.

Det ökande antalet äldre ställer stora krav på Micasa Fastigheter i Stockholm AB (Micasa) och kräver en nära samverkan och utvecklade arbetssätt mellan alla berörda förvaltningar och bolag. Micasa ligger i framkant när det gäller rättvist byggande och klimatsmarta lösningar, och har en lång erfarenhet av att skapa trivsamma boendemiljöer.

Med tanke på de höga investeringskostnaderna för ombyggnation och nyproduktion är det särskilt viktigt att boendeplanen lyfter behovet av att bättre förstå vilka typer av bostäder för äldre som finns i stadens befintliga bostadsbestånd men också vilka boendeformer som det finns behov av framåt.

Den röda-gröna majoriteten har som ambition att alla över 65 år som vill ska kunna få en seniorbostad och som en del i detta har vi i 2025 års budget gett äldrenämnden och Micasa i uppdrag att se över och utveckla seniorbostäder i syfte att öka servicen och skapa möjligheter för att samlokalisera aktivitetscenter, hemtjänst och annan service riktad till våra äldre.

Slutligen vill jag understryka vikten av att sträva efter överkomliga hyresnivåer i stadens vård- och omsorgsboenden samt seniorbostäder. Hyror är en avgörande faktor

för att motverka ojämlikhet, inte minst mellan kvinnor och män. Alla ska ha råd att åldras i Stockholm.

Stockholm den 15 januari 2025

Torun Boucher

Bilaga

Stadsövergripande boendeplan 2025 med utblick mot 2050, dnr KS 2024/955-1.2

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation av borgarråden Christofer Fjellner och Dennis Wedin (båda M) och borgarrådet Jan Jönsson (L) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Att delvis godkänna förslaget till beslut
2. Att därutöver anföra följande

Fram till 2040 beräknas gruppen över 80 år att fördubblas. Detta kräver stora satsningar och investeringar i äldreomsorgen – både i personal och fastighetsbestånd. Den äldres behov och förutsättningar måste alltid vara i fokus för att säkerställa ett värdigt åldrande. Vi vill därför se breda investeringar i äldre- och omsorgsboenden, seniorboenden och andra typer av profilboenden. Stockholm måste leva upp till ambitionen om att vara en äldrevänlig stad.

Den politiska majoriteten har återinfört en 60/40-fördelning av äldreomsorg i egen och privat regi i ett läge där äldreomsorgen är i starkt behov av nyinvesteringar för att kunna möta den demografiska trenden. Därtill finns det ett stort underhållsbehov inom stadens fastighetsbestånd som också påverkar stadens förmåga att möta behovet av de bostäder som efterfrågas.

Vi ser också med oro på att det som nyproduceras i begränsad utsträckning kan efterfrågas av målgruppen de byggs för. Således är det angeläget att framtida projekt håller produktionskostnader nere och att fördyringar undviks. Det konstateras i äldreboendeplanen att det saknas information om hur många äldre som bor i otillgängliga bostäder. Ökad kunskap om beståndets tillgänglighet hade också möjliggjort för bättre planeringsunderlag kring behovet av framtida boenden. Därför bör en tillgänglighetsinventering genomföras. Förra året kunde man läsa i boendeplanen att för att uppnå detta mål kan man inte bygga fler privata boenden än de tolv privata projekt som man redan kände till fram till 2040. Resten måste utgöras av kommunala investeringar, med risk för att skenande bygg- och räntekostnader som kan komma att ekonomiskt belasta Stockholms invånare.

Vi noterar att det i årets boendeplan däremot har tillkommit ytterligare ett privat projekt och välkomnar att den hårda vänsterideologiska linjen tycks ha mjuknat något. I stället för att 60/40-fördelningen ska uppnås genom att inte bygga fler än de tolv redan planerade privata vård- och omsorgsboenden har årets boendeplan, med sina 13 privata projekt, i stället skrivningen att man ”strävar” mot en 60/40 fördelning.

Detta kan inte tolkas som annat än att majoriteten har tvingats backa från sin orealistiska och ideologiskt motiverade princip om 60/40. Vi har länge påpekat att staden inte har råd att säga nej till privata investeringar i vård- och omsorgsboenden av ideologiska skäl om vi ska lyckas göra de stora investeringarna som krävs inom äldreomsorgen.

Det är också viktigt att en boendeplan och en boendestrategi väger in insatser som påverkas av bostadsutvecklingen, som äldreboende kontra behov av resurser för hemtjänst och därmed sammanhängande kompetens- och rekryteringsfrågor, påverkan från it-utveckling och tekniska lösningar, hemsjukvård och samarbetet med regionen och så vidare. Vi efterfrågar därför en politik där alla goda krafter som vill bidra till att möta behoven välkomnas.

Kommunstyrelsen

Reservation av Christofer Fjellner, Jonas Nilsson och Johan Paccamonti (alla M), Linnéa Vinge (SD), Jan Jönsson (L) och Jonas Naddebo (C) som är likalydande med Moderaternas och Liberalernas gemensamma reservation i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande av Nike Örbrink (KD) som är likalydande med Moderaternas och Liberalernas gemensamma reservation i borgarrådsberedningen.

Ärendet

Äldreförvaltningens arbete med den stadsövergripande äldreboendeplanen har skett i samverkan med stadsdelsförvaltningarna, stadsledningskontoret, Micasa, stadsbyggnadskontoret och exploateringskontoret. Som utgångspunkt ligger Swecos äldreomsorgsprognos. Boendeplanen utgår från analys av analys av fastighetsbeståndet och dess skick samt ett antal utgångspunkter, inriktningar och omständigheter som är av vikt att ta hänsyn till och har en påverkan på planeringen. Som underlag ligger även de regionala boendeplanerna.

Demografisk utveckling och nuläge

Enligt Stockholms stads senaste befolkningsprognos hade staden drygt 989 000 invånare i december 2023 varav cirka 158 625 personer är 65 år eller äldre, vilket utgör cirka 16 procent av stadens totala befolkning. Flest personer över 65 år bor inom Södermalm, Hägersten-Älvsjö och Norra Innerstaden stadsdelsnämndsområden.

Det är framförallt utvecklingen i åldersgruppen över 80 år som har störst betydelse för behoven av omsorg. Antalet personer över 80 år uppgår till knappt 70 000 år 2040 och ökar till nära 85 500 personer år 2050. De allra äldsta över 90 år beräknas öka med 100 procent fram till 2040. År 2050 beräknas denna grupp uppgå till 19 450 personer vilket kan jämföras med 7640 personer år 2023.

Totalt har staden tillgång till 8 321 platser inom vård- och omsorgsboende. Jämfört med samma tidpunkt året innan är det en ökning med 95 platser. Av det totala antalet platser drivs 3 201 i kommunal regi eller av entreprenör och 5 120 av privata utförare. I det totala antalet platser om 8 321 ingår även 275 korttidsplatser och 450 profilboendeplatser. I december 2022 fanns det tio servicehus med totalt 784 lägenheter. Samtliga servicehus drivs i kommunal regi och finns inom stadens fyra stadsdelsregioner, Västerort, Innerstaden, Västra söderort och Östra söderort.

Av de privata utförarna finns 3 070 platser utanför Stockholms stad. Platserna i privata vård- och omsorgsboenden kan även vara tillgängliga för andra kommuner. Det är viktigt att vara medveten om att det antal platser inom LOV-systemet som för närvarande utgör en viktig del av de kommande årens beräknade tillgång på vård- och omsorgsplatser beräknas utifrån dagens nivå på nyttjandegrad. En ökad konkurrens kan innebära en minskning av nyttjandegraden vilket skulle innebära att staden får tillgång till färre privata LOV-platser och att dessa kan vara kostnadsdrivande då olika kommuner tvingas konkurrera med höjda ersättningsnivåer för att säkerställa tillgången av nödvändiga LOV-platser.

En inventering 2022/2023 visar att det finns 6 697 seniorbostäder i Stockholms stad. Av dessa ägs 35 procent av allmännyttan, 42 procent av övriga hyresvärdar och 23 procent av bostadsrättsföreningar. En stor andel av seniorbostäderna, 44 procent, återfinns i innerstaden.

Prognostiserad omsorgskonsumtion

För att på ett tydligt sätt kunna belysa osäkerheten i framtida omsorgskonsumtion presenteras årets prognosresultat utifrån två alternativ. Huvudalternativet utgår från en fortsatt minskning av omsorgskonsumtion medan Nulägesalternativet utgår från nuvarande nivå på omsorgskonsumtion.

År 2050 prognostiserar Huvudalternativet 32 100 omsorgstagare vilket är en ökning med drygt 11 600 personer jämfört med 2023. Enligt Nulägesalternativet ökar antalet omsorgstagare till drygt 42 500 personer år 2050, vilket är en ökning på cirka 22 000 omsorgstagare, alltså 10 400 fler än i Huvudalternativet. Planeringen för nya vård- och omsorgsboenden utgår liksom tidigare boendeplaner från Huvudalternativet med vissa justeringar.

Välfärdstekniska lösningar kan öka delaktighet och självständighet, främja aktivitet och skapa trygghet. Hälso- och teknikutveckling samt användandet av digitala tjänster är en avgörande del för hur stort behovet blir av vård- och omsorgsplatser framöver. Utvecklingen går mot ett ökat kvarboende, men en stor andel äldre bor i otillgängliga bostäder och möjligheten till kvarboende påverkas av den befintliga bostadssituationen. Vid ökat kvarboende behövs en beredskap för att tillgodose ökade behov av insatser i det ordinarie boendet såsom hemtjänst, dagverksamhet och trygghetslarm. Samtidigt måste en medvetenhet finnas över kvarboendets begränsningar framförallt vid kognitiva nedsättningar.

Utbyggnad och upprustning av boenden

För många särskilda boenden finns det ett behov av totalrenoveringar som kräver tomställning och evakuering av de boende. Det rör cirka 25 fastigheter där genomgripande upprustning behövs i närtid. Av dessa är 15 fastigheter vård- och omsorgsboenden med totalt 1050 platser och åtta servicehus. Genomförandet sträcker sig över en period om elva år. Varje projekt beräknas ta cirka fem år att genomföra. Som högst kommer kapacitetsminskningen uppgå till 300 platser och vara störst i innerstaden. Renovering och evakuering kommer att påverka tillgången på platser i vård- och omsorgsboende eftersom evakueringarna sammanfaller med prognostiserat ökat omsorgsbehov och utbyggnad av äldreomsorgen.

Det totala antalet nya platser i vård- och omsorgsboenden som behöver byggas till 2040 är cirka 1 980 i kommunal regi. Det motsvarar cirka 25 nya vård- och omsorgsboenden om omsorgskonsumtionen går ner enligt tidigare prognoser. Om omsorgskonsumtionen istället ligger kvar på samma nivå som nu blir det totala antalet vård- och omsorgsplatser istället cirka 2 800 i kommunal regi vilket motsvarar cirka 35 nya boenden. Båda alternativen utgår från att varje boende i snitt innehåller 80 boendeplatser. Detta motsvarar en investeringsutgift med totalt mellan cirka sju till 11,6 miljarder kronor beroende på prognosalternativ. För att sträva mot fördelningen 60/40 förutsätts att inga nya vård- och omsorgsboende tillkommer genom privat

nyetablering utöver idag kända. I dagsläget finns 13 kända projekt med cirka 1 050 platser.

Planering för att möta behovet mellan 2040 – 2050 kommer att inarbetas i framtida boendeplaner. Kommande boendeplaner kommer att fortsätta följa och analysera de bägge prognosalternativen, utvärdera utfall och revidera framtida planering därefter.

Det är svårt att bedöma det framtida behovet och efterfrågan av seniorbostäder eftersom gruppen seniorer blir allt mer heterogen, exempelvis med en ökande grupp ekonomiskt svaga pensionärer. Baserat på den demografiska utvecklingen beräknas behovet öka till närmare 8 400 seniorbostäder år 2040 förutsatt att lika stor andel av de äldre i målgruppen bor i seniorbostäder som år 2022.

Om den framtida planeringen utgår från exploateringskontorets budgetmål om 300 markanvisade seniorbostäder i hyresrätt per år, ökar behovet av seniorbostäder till knappt 14 400 till 2040. Detta skulle ge 7,5 procent av äldre över 65 år möjligheten att efterfråga en seniorbostad i nyproduktion. Skulle planeringen istället utgå från den lägsta nivån av andel av ensamhushåll som har möjlighet att efterfråga en nyproducerad seniorbostad, 8 procent, är behovet 15 600 seniorbostäder år 2040.

Äldrenämnden

Äldrenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 11 juni 2024 följande.

Äldrenämnden godkänner förvaltningens förslag till stadsövergripande boendeplan för 2025 med utblick mot 2050 och överlämnar den till kommunstyrelsen.

Reservation av Nike Örbrink (KD), Hugo Laigar m.fl. (M) och Margita Jacobsson (L), se Reservationer m.m.

Äldreförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 7 maj 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Stockholms stad står inför en kraftig utbyggnad av både vård- och omsorgsboenden och seniorbostäder för att möta ett ökat antal äldre. Att skapa framtidens boenden för äldre som både nu och långsiktigt möter behoven ställer stora krav på ökad samverkan, planering och nya arbetssätt.

Utifrån de osäkerhetsfaktorer som finns gällande behov och efterfrågan är det viktigt att följa prognosutfallet de närmsta åren och skapa beredskap för att omsorgskonsumtionen kanske inte fortsätter att sjunka som tidigare förväntats. Det är också viktigt att få en större kunskap om hur äldres fysiska och kognitiva funktioner utvecklas över tid och vilken form av insatser som bäst motsvarar olika nivåer av behov. Oavsett bibehållen eller minskande nivå på omsorgskonsumtion är den demografiska utvecklingen de kommande åren i sig en utmaning. Såväl nyproduktion som renovering av vård- och omsorgsbostäder innebär stora investeringskostnader för staden. För att dessa investeringar för kommande byggnation och upprustning ska möta behoven av bostäder för äldre krävs ett kvalitetssäkringsarbete i planeringsprocess och genomförande.

I dagsläget är en hög andel av de tillgängliga platserna inom vård- och omsorgsboenden privata. Det är viktigt att lyfta svårigheten att framöver bedöma antalet tillgängliga privata platser på vård- och omsorgsboenden då staden inte råder över dessa platser på samma sätt som platser inom kommunal regi eller på entreprenad. En växande konkurrens mellan kommuner kan innebära en minskning av nyttjandegraden vilket skulle kunna innebära att staden får tillgång till färre privata LOV-platser. Samtidigt kan det ökande antalet äldre också innebära ett större intresse från privata aktörer. Detta kan bidra till fler privata platser i lägen där det idag är svårt att få fram mark till kommunala vård- och omsorgsboenden. Avvägningen mellan antalet kommunala och privata platser är komplext.

Såväl nyproduktionsprojekt som renoveringar måste utgå från en ändamålsenlig utformning av fastigheterna liksom verksamhetens långsiktiga möjligheter att drivas effektivt utifrån driftsperspektiv. Micasas ramprogram fyller en viktig funktion för att säkerställa att utformning och kvaliteter motsvarar nuvarande och kommande behov. För att förstärka beställarstödet förordar äldreboendeplaneringen att utreda möjligheten till ett kompletterande funktionsprogram för vård- och omsorgsboenden där stadsdelsförvaltningarnas beställarperspektiv är i fokus.

För att möta behov och efterfrågan av platser i vård- och omsorgsboende när antalet äldre ökar är det avgörande att planerad nyproduktion och upprustning genomförs enligt tidplaner. En stadsövergripande samverkan och planering krävs för att säkerställa tillgången på antalet platser. Boendeplaneringen ser ett behov av att ytterligare integrera evakueringsplaneringen i äldreboendeplaneringen när Micasas plan är helt fastställd. Renovering och evakuering kommer att påverka tillgången på platser i vård- och omsorgsboende och därmed påverka kommande äldreboendeplanering eftersom evakueringarna sammanfaller med prognostiserat ökat omsorgsbehov och utbyggnad av äldreomsorgen.

Vid marktilldelning för bostäder för äldre är det viktigt att ta med flera perspektiv för att de bostäder som byggs också blir långsiktigt hållbara. Det finns anledning att i planerandet bostäder för äldre ta hänsyn till frågor om byggnaders placering och lokalisering utifrån klimatförändringar med fler värmeböljor vilket utgör en ökande hälsorisk särskilt för gruppen äldre. För att skapa förutsättningar för kvarboende krävs också att topografi, omgivning, närhet till service och kollektivtrafik tillgodoses. Seniorbostäder behöver ses som en variation av olika boendeformer där tillgänglighet, trygghet och gemensamhetslokaler utöver tomtgenskaper och läge är gemensamma faktorer, men där själva bostäderna kan ha olika utformning och upplåtelseformer.

Även om nyproduktion av vård- och omsorgsboenden kan utformas areaeffektivt så kommer dessa fastigheter att innebära förhållandevis höga hyreskostnader. Delvis kan detta kompenseras med att en modern utformning kan ge möjlighet för verksamheten att bedrivas mer ändamålsenligt. Detta har stor betydelse då det gäller en personalintensiv verksamhet som äldreomsorg. Bristen på personal i äldreomsorgen

riskerar i framtiden att öka då antalet yrkesverksamma personer minskar i förhållande till antalet äldre med behov av äldreomsorg.

Välfärdstekniska lösningar kan öka delaktighet och självständighet, främja aktivitet och skapa trygghet för de äldre. Samtidigt kan det effektivisera äldreomsorgen under förutsättning att befintlig och kommande teknik verkligen används. För att skapa framtida förutsättningar för ett välfärdstekniska lösningar måste detta finnas med i både planering och genomförande av såväl ombyggnationer som nyproduktion riktad mot gruppen äldre. Ett ökat teknikanvändande skapar samtidigt nya utmaningar och behov av andra funktioner och annan kompetens inom äldreomsorgen.

Med fler äldre och höga investeringskostnader för nyproduktion och upprustning är det avgörande att så effektivt som möjligt använda de bostäder som redan finns. Möjligheten att bo kvar i ordinarie bostad kommer att få en direkt påverkan på behovet av antal platser inom särskilt boende. En bättre kunskap om äldres nuvarande boendesituation skapar förutsättningar för säkrare äldreomsorgsprognoser.

Då en begränsad andel äldre har ekonomiska förutsättningar att efterfråga nyproduktion blir en viktig förutsättning för möjligheten till kvarboende att mer effektivt använda det befintliga bostadsbeståndet. De bostäder som redan är tillgänglighetsanpassade, och de som skulle bli det med enklare anpassningar, är en stor tillgång i utmaningen med ett snabbt ökande omsorgsbehov. Fler äldre har ekonomiska förutsättningar att efterfråga dessa bostäder jämfört med nyproduktion. För att öka antalet tillgängliga bostäder och förlänga möjligheten till kvarboende bör lägenheter som redan har anpassats med högre tillgänglighet ha kvar dessa anpassningar och förtur ges till någon med liknande behov. De allmännyttiga bostadsbolagens tillgänglighetsmärkning skulle kunna vara en komplettering för att snabbare kartlägga lämpliga seniorbostäder.

Boendeplaneringen har i årets boendeplan presenterat ett antal åtgärdsförslag. Syftet är att tydliggöra vilka konkreta åtgärder och vilken samverkan mellan stadens olika aktörer som krävs för att möta kommande behov. För vissa åtgärdsförslag råder äldreförvaltningen över genomförandet, i andra kan andra förvaltningar ha ledande funktion. Äldreförvaltningen har ett ansvar att följa upp arbetet med genomförandet av samtliga åtgärder. I äldreförvaltningens roll ingår också att informera boendeplaneringens referensgrupp om status för åtgärdsförslagets genomförande. Vid eventuella hinder eller komplexa frågeställningar för genomförande kan detta även lyftas till boendeplaneringens styrgrupp. Då genomförande av många åtgärdsförslag involverar och berör flera förvaltningar och andra aktörer inom staden är förutsättningen för genomförandet en god kommunikation mellan involverade parter.

Remissammanställningen

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 23 september 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret ställer sig positiv till äldrenämndens förslag till *Stadsövergripande boendeplan 2025 med utblick mot 2050*. Boendeplanen beskriver på ett övergripande plan inriktning, strategier och förutsättningar för att Stockholm stad på sikt ska klara behov och önskemål om olika boendeformer för äldre. Vidare anser stadsledningskontoret att planen är ett strategiskt viktigt verktyg i stadens arbete med att nå kommunfullmäktiges mål 1.4 *Stockholm ska vara en bra stad att åldras i - med god omsorg och stor trygghet* och mål 3.3 *I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med*.

Utifrån de osäkerhetsfaktorer som finns gällande behov och efterfrågan är det viktigt att följa prognosutfallet de närmsta åren och skapa beredskap för att omsorgskonsumtionen kanske inte fortsätter att sjunka som tidigare förväntats. Valfärdstekniska lösningar kan öka delaktighet och självständighet, främja aktivitet och skapa trygghet för de äldre. Ett ökat teknikanvändande skapar samtidigt nya utmaningar och behov av andra funktioner och annan kompetens inom äldreomsorgen. För att skapa framtida förutsättningar för valfärdstekniska lösningar måste detta dessutom finnas med i både planering och genomförande av såväl ombyggnationer som nyproduktion riktad mot gruppen äldre.

För att möta behov och efterfrågan av platser i vård- och omsorgsboende när antalet äldre ökar är det avgörande att planerad nyproduktion och upprustning genomförs enligt tidplaner. Renovering och evakuering kommer att påverka tillgången på platser i vård- och omsorgsboende och därmed påverka kommande äldreboendeplanering eftersom evakueringarna sammanfaller med prognostiserat ökat omsorgsbehov och utbyggnad av äldreomsorgen. Såväl nyproduktion som renovering av vård- och omsorgsbostäder innebär stora investeringskostnader för staden. För att dessa investeringar för kommande byggnation och upprustning ska möta behoven av bostäder för äldre krävs ett kvalitetssäkringsarbete i planeringsprocess och genomförande.

En stadsövergripande samverkan och planering krävs för att säkerställa tillgången på antalet platser på såväl kort som lång sikt.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen beslutar att *Stadsövergripande äldreboendeplan 2025 med utblick 2050* godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Reservationer m.m.

Äldrenämnden

Reservation av Nike Örbrink (KD), Hugo Laigar m.fl. (M) och Margita Jacobsson (L)

1. Att delvis godkänna förslaget till beslut
2. Att därutöver anföra följande

Fram till 2040 beräknas gruppen över 80 år att fördubblas. Detta kräver stora satsningar och investeringar i äldreomsorgen – både i personal och fastighetsbestånd. Den äldres behov och förutsättningar måste alltid vara i fokus för att säkerställa ett värdigt åldrande. Vi vill därför se breda investeringar i äldre- och omsorgsboenden, seniorboenden och andra typer av profilboenden. Stockholm måste leva upp till ambitionen om att vara en äldrevänlig stad.

Den politiska majoriteten har återinfört en 60/40-fördelning av äldreomsorg i egen och privat regi i ett läge där äldreomsorgen är i starkt behov av nyinvesteringar för att kunna möta den demografiska trenden. Därtill finns det ett stort underhållsbehov inom stadens fastighetsbestånd som också påverkar stadens förmåga att möta behovet av de bostäder som efterfrågas. Vi ser också med oro på att det som nyproduceras i begränsad utsträckning kan efterfrågas av målgruppen de byggs för. Således är det angeläget att framtida projekt håller produktionskostnader nere och att fördyringar undviks.

Det konstateras i äldreboendeplanen att det saknas information om hur många äldre som bor i otillgängliga bostäder. Ökad kunskap om beståndets tillgänglighet hade också möjliggjort för bättre planeringsunderlag kring behovet av framtida boenden. Därför bör en tillgänglighetsinventering genomföras.

Förra året kunde man läsa i boendeplanen att för att uppnå detta mål kan man inte bygga fler privata boenden än de tolv privata projekt som man redan kände till fram till 2040. Resten måste utgöras av kommunala investeringar, med risk för att skenande bygg- och räntekostnader som kan komma att ekonomiskt belasta Stockholms invånare.

Vi noterar att det i årets boendeplan däremot har tillkommit ytterligare ett privat projekt och välkomnar att den hårda vänsterideologiska linjen tycks ha mjuknat något. I stället för att 60/40-fördelningen ska uppnås genom att inte bygga fler än de tolv redan planerade privata vård- och omsorgsboenden har årets boendeplan, med sina 13 privata projekt, i stället skrivningen att man ”strävar” mot en 60/40 fördelning. Detta kan inte tolkas som annat än att majoriteten har tvingats backa från sin orealistiska och ideologiskt motiverade princip om 60/40. Vi har länge påpekat att staden inte har råd att säga nej till privata investeringar i vård- och omsorgsboenden

av ideologiska skäl om vi ska lyckas göra de stora investeringarna som krävs inom äldreomsorgen.

Det är också viktigt att en boendeplan och en boendestrategi väger in insatser som påverkas av bostadsutvecklingen, som äldreboende kontra behov av resurser för hemtjänst och därmed sammanhängande kompetens- och rekryteringsfrågor, påverkan från it-utveckling och tekniska lösningar, hemsjukvård och samarbetet med regionen och så vidare.

Vi efterfrågar därför en politik där alla goda krafter som vill bidra till att möta behoven välkomnas.